

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Комунального закладу
«Савинський ліцей Балаклійської
районної ради Харківської області»

Янько
_____ О.М. Янько

Освітня програма

загальної середньої освіти I ступеня

Комунального закладу «Савинський ліцей

Балаклійської районної ради Харківської області»

(відповідно до наказу Міністерства освіти та науки України № 268 від 21.03.2018р. «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти»)

СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради
(протокол № 07 від 31.05.2019)

Загальні положення освітньої програми

Освітня програма загальної середньої освіти I ступеня (початкова освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018р. № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти».

Освітня програма початкової освіти (далі - освітня програма) окреслює підходи до планування й організації Комунального закладу «Савинський ліцей Балаклійської районної ради Харківської області» єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти 1-2-х класів обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти (далі – Державним стандартом).

Освітня програма визначає:

- призначення, мету, основні завдання початкової школи;
- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які натеper подані в рамках навчального плану (таблиці 1-2);
- очікувані результати навчання здобувачів освіти;
- форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою;

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентричності і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Призначення, мета, основні завдання початкової школи

Початкова школа – перший обов'язковий ступінь здобуття повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікації.

Призначення початкової школи полягає у становленні життєвих навичок особистості здобувача освіти.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток

самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Основне завдання початкової школи - створити умови для особистісного розвитку і творчої самореалізації особистості і допомогти дитині, яка починає свій освітній шлях, повірити в те, що навчання може і повинно бути для неї успішним, цікавим та привабливим.

За рахунок створення необхідних умов (співпраця, уміння вчитися і працювати з тими, хто поруч; позитивна атмосфера, емоційний комфорт; можливість самореалізації кожного здобувача освіти; зосередженість на самій дитині, а не на академічних знаннях) **очікуємо випусника початкової школи, який:**

- критично мислить;
- працює з інформацією;
- ставить запитання, шукає нове, досліджує;
- вміє працювати в групі;
- любить рідну землю, мову, культуру;
- пізнає минуле свого народу і його сьогодення, дотримується традицій, звичаїв, засвоює морально - духовні цінності, вироблені власним народом;
- усвідомлює свої права і свободи, обов'язки.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

1–2 класи – I цикл (адаптаційно – ігровий).

Період життя дитини від п'яти до шести(семи) років визначається цілісною зміною її особистості. Готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і **розвиток базових особистісних якостей дітей:** спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-2-х класів складає:

Освітні галузі	Годин на рік	
Мовно-літературна	315	350
Іншомовна		
Математична	140	140
Я досліджую світ (природнича, громадянська й	105	105

історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)		
Технологічна	35	70
Інформатична		
Мистецька	70	70
Фізкультурна	105	105
Усього	630+105	700+105
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей	35	35
Загальна кількість навчальних годин	23/805	25/875
Гранично допустиме тижневе навантаження	20/700	22/770
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансується з бюджету (без урахування поділу на групи)	805	875

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані Комунального закладу «Савинський ліцей Балаклійської районної ради Харківської області», в якому представлено цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти.

У 1 класі мовно – літературна освітня галузь реалізується через інтегрований курс "Навчання грамоти", у 2 класі – через навчальні предмети «Українська мова», «Читання»; іншомовна галузь у 1-2-х класах - через навчальний предмет "іноземна мова(англійська)", освітня галузь "Математика" у 1-2-х класах реалізується через навчальний предмет - "Математика". Природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна освітні галузі у 1-2-х класах реалізуються інтегрованим курсом за різними видами інтеграції "Я досліджую світ". Технологічна освітня галузь у 1-2-х класах реалізується через предмет "Дизайн і технології". Інформатична освітня галузь у 2 класі реалізується через навчальний предмет «Інформатика». Мистецька освітня галузь у 1-2-х класах реалізується через предмети "Музичне мистецтво". "Образотворче мистецтво". Фізкультурна освітня галузь у 1-2-х класах реалізується через предмет "Фізична культура".

Навчальний план встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани початкової школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державних стандартів через окремі предмети, інтегровані курси та зорієнтований на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем.

Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових.

Інваріантна складова сформована на державному рівні і є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності.

Варіативна складова навчальних планів використовується на:

- підсилення мовно – літературної галузі (мови національних меншин, (реалізується через предмет «Російська мова»));

Варіативність змісту початкової освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб здобувачів освіти, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах:

Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти під керівництвом Савченко О.Я.

(затверджена рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України

№ п/п	Назва освітньої програми
1.	Українська мова і літературне читання. Освітня програма для закладів загальної середньої освіти
2.	Математика. Освітня програма для закладів загальної середньої освіти
3.	« Я досліджую світ». Освітня програма для закладів загальної середньої освіти
4.	Інформатика. Освітня програма для закладів загальної середньої освіти
5.	Дизайн і технології. Освітня програма для закладів загальної середньої освіти
6.	Мистецтво. Освітня програма для закладів загальної середньої освіти
7.	Фізична культура. Освітня програма для закладів загальної середньої освіти
8.	Російська мова. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання
9.	Іноземні мови. Освітня програма для закладів загальної середньої освіти

Очікувані результати навчання здобувачів освіти:

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державних стандартах, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі:

- забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової загальної освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
- гарантувати наступність освітніх програм;
- створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві;
- формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності;
- забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів.

Освітня програма початкової освіти має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

- 1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного

спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як

громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації освітньої програми необхідно використовувати внутрішньо предметні і між предметні зв'язки, які сприятимуть цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів

Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації. Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно - оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-2 класах підлягають формувальному(вербальному) оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх напашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів освіти з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, рівні ліцею, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання у початковій школі

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України "Про освіту"). Діти, яким на 1 вересня поточного року виповнилося 7 років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного року не виповнилося 6 років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться 6 років до 1 грудня поточного року.

Зарахування дітей до 1 класу Комунального закладу «Савинський ліцей Балаклійської районної ради Харківської області» здійснюється на безконкурсній основі. Можливість успішно навчатися в ліцеї за відповідною програмою забезпечується не відбором дітей, а створенням необхідних умов (науково-методичних, кадрових, матеріальних) для всіх бажаючих.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, збереження здоров'я.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти за інших умов. Для дітей з особливими потребами тривалість здобуття початкової освіти може бути подовжена.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України "Про освіту" – не більше 30 учнів в класі.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є **різні типи уроку**, які мають сприятливі можливості для сполучення фронтальної, групової та індивідуальної роботи, дозволяють вчителю систематично й послідовно викладати матеріал, керувати розвитком пізнавальних здібностей і формувати науковий світогляд учнів, стимулюють інші види діяльності здобувачів освіти, у тому числі позакласну; **екскурсії; віртуальні подорожі; спектаклі; квести.**

Вищезазначені типи уроків дадуть можливість організувати освітню діяльність таким чином, щоб вона приносила радість, а дитина стала активним учасником процесу засвоєння знань. Це забезпечить і пізнавальний інтерес, і задоволення від процесу та результату навчання, і моральний, психологічний комфорт, і відчуття особистісного успіху.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Директор ліцею

О.М. Янько